

การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา
นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน)

Management of Safety health and Environment at Work: The Case of
Chonburi Industrial Estate (Bowin)

สดินา สีวไรสง

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ

Sadina Siwthaisong

E- mail : Sadina@ssmslevy.com

Faculty of Business Administration Program in Management

Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน :กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า 1) พนักงานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 และมีระยะเวลาในการทำงาน 3-4 ปี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

2) การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักร ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และด้านความปลอดภัยโดยรวม ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, ความปลอดภัยอาชีวอนามัย, สภาพแวดล้อมในการทำงาน

Abstract

Research on Occupational Safety, Health and Environment Management: Case Study of Chonburi Industrial Estate (Bo Win) Objective To study the management of safety, occupational health and working environment: a case study of Chonburi Industrial Estate (Bo Win) From a sample of 400 people, the tool used for data collection was a questionnaire and analyzed using a computer program. To find frequency, percentage, mean (\bar{x}), standard deviation (SD)

The results showed that 1) the total number of respondents of 400 employees were male, 296, representing 74.00 percent, aged 26-30 years, 174 people, or 43.50 percent, having a bachelor's degree of 190 people. Accounted for 47.50%. There are 234 work-level positions, 58.50% of the work, and the duration of work 3-4 years, 200 people or 50.00%.

2) Occupational safety management. And working environment Overall is at a high level. When considered individually, it was found that it was at a high level in all 7 aspects, namely the safety of the operator. Working environment Safety policy at work Occupational Health and Safety, Machine Safety, Workplace Safety and Overall Safety

Keywords: Management, occupational safety, health, work environment

บทนำ

ประเทศไทยหลายปีที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบันมีการขยายตัวของภาคธุรกิจ และโรงงานอุตสาหกรรมสูงขึ้น ทำให้มีสถานประกอบการทั้งในภาครัฐและเอกชนเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งการประกอบธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมอาจส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม รวมไปถึงประชาชนในชุมชนใกล้เคียงอาจได้รับผลกระทบเช่นกัน ซึ่งภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษและบริหารความปลอดภัยเป็นอย่างยิ่ง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามให้ผู้ประกอบการจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมของโรงงาน ทำการบริหารจัดการเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อลดความสูญเสียต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

กระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกระทรวงหลักที่กำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมทั่วประเทศ ได้กำหนดให้สถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมจะต้องมีบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม บุคลากรกำกับดูแลเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ความปลอดภัย อาชีวอนามัย ในการประกอบกิจการ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน (จป) แต่ละระดับ เช่น จป. หัวหน้างาน, จป.บริหาร, จป. วิชาชีพ ประจำโรงงานอุตสาหกรรม ตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สิ่งแวดล้อมโดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัย คือพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

พ.ศ. 2549 หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (บุญจง ขาวสิทธิวิงษ์, 2552: 354) การปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเสมอ คือ ความปลอดภัย โดยเฉพาะการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับอันตรายในการทำงาน หากการป้องกันไม่รัดกุมเพียงพอก็จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งผู้ปฏิบัติงาน และเครื่องจักรในการผลิต ซึ่งอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากเครื่องจักร โดยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์และความประมาทของผู้ปฏิบัติงานเอง

การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (SHE) สามารถช่วยป้องกันการบาดเจ็บ และเจ็บป่วยของพนักงานผู้ปฏิบัติงานได้ ดังนั้นจึงมีบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมหันมาปฏิบัติตามกันมากขึ้น มีการจัดเตรียมวางแผนดำเนินการตามนโยบาย และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าระบบการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพได้ผลดีสำหรับบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่มีความพยายามที่จะลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ลดการสูญเสียของพนักงานและองค์กร เกี่ยวกับการทำงานไม่ว่าจะด้านใดก็ตาม

พนักงานผู้ปฏิบัติงาน ในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) มีโอกาสที่จะสัมผัสสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมขณะปฏิบัติงาน ได้แก่ สารเคมีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น อนุภาคฝุ่นจากเตาเผา ไอระเหยจากการกลั่นน้ำมัน ก๊าซ ละออง หรือควัน ที่ฟุ้งกระจายในบรรยากาศขณะปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในกระบวนการผลิตภายในโรงงานผลิตเชื้อเพลิงจากการเผา หลอม ยังมีอันตรายอื่น ๆ แฝงอยู่อีกมากมาย เช่น เสียงดังจากการทำงานของเครื่องจักร ยานยนต์ อุณหภูมิความร้อนจากเตาเผา เป็นต้น นอกจากนี้พนักงานผู้ปฏิบัติงานอาจจะมีพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งมีท่าทางการทำงานที่ไม่ถูกต้อง ก็จะมีโอกาสได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงานได้เช่นเดียวกัน หากพนักงานผู้ปฏิบัติงาน ไม่ได้สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ถูกต้องและไม่มีระบบการควบคุมสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม ผู้ปฏิบัติงานอาจมีโอกาสดำเนินการอันตรายในการทำงานมากขึ้น ดังนั้นงานด้านความปลอดภัย และอาชีวอนามัยจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อพนักงานผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพร่างกายให้มีความปลอดภัยในการทำงาน

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมการทำงานของ พนักงานผู้ปฏิบัติงาน ในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) เพื่อช่วยลดปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ที่จะเกิดขึ้นจากการทำงานในสถานประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมในภาคหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน :กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน)

ขอบเขตงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) โดยมีตัวแปรในการศึกษาดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการทำงาน

ตัวแปรตาม คือ บริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษานิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (ป่อวิน)

ด้านความปลอดภัยโดยรวม ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักร ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (ป่อวิน) ซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การคำนวณจากสูตรของ W.G.cochran (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยยอมรับได้ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 5% เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน

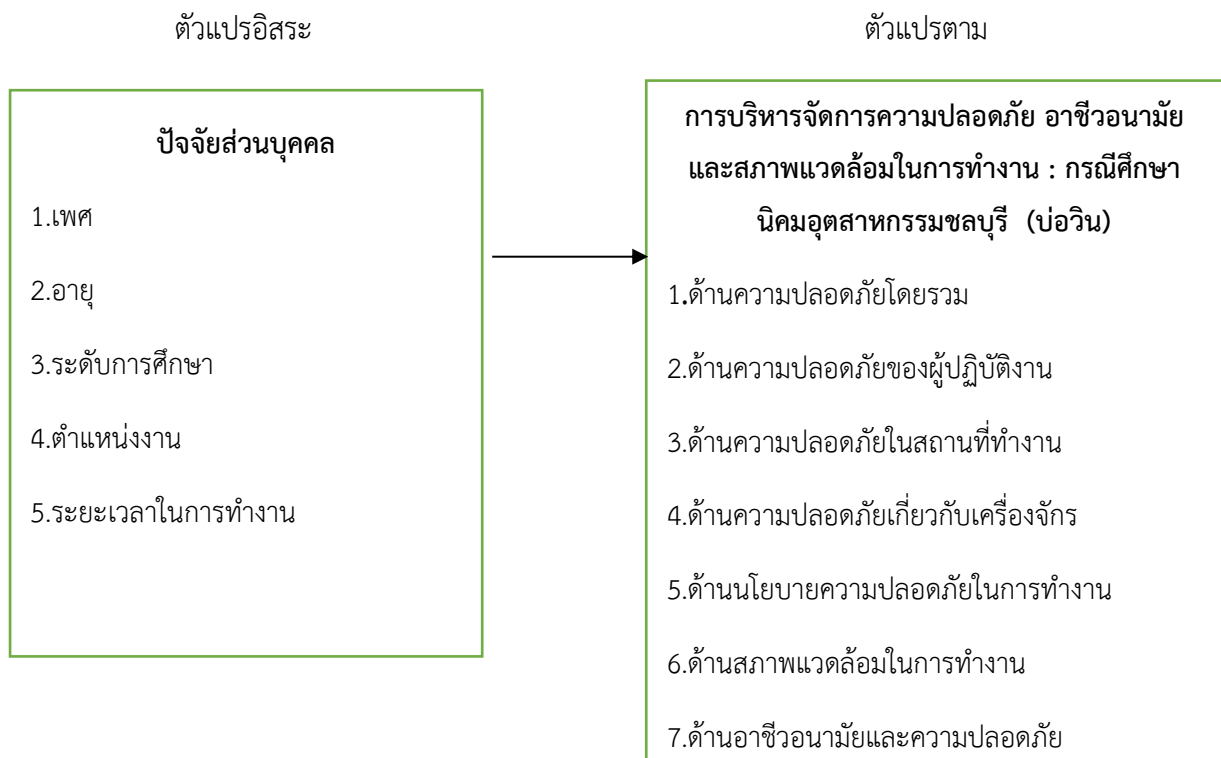
ขอบเขตด้านระยะเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเดือน ธันวาคม 2563 - กุมภาพันธ์ 2564

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อทราบถึงการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของผู้ปฏิบัติงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (ป่อวิน)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การจัดการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน คือ “การกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสพอันตรายต่อชีวิต ต่อร่างกาย จิตใจ หรือ สุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากการทำงาน หรือเกี่ยวกับการทำงานจากความหมาย และคำจำกัดความคำว่า ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงาน จึงหมายถึง การป้องกันมิให้ผู้ใช้งานซึ่งหมายถึงลูกจ้างที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพที่รับจ้าง และทำงานให้นายจ้าง สามารถทำงานอย่างมั่นคงปลอดภัยได้รับการป้องกันและส่งเสริมคุ้มครอง ด้านชีวิตร่างกาย จิตใจ สุขภาพอนามัย และอารมณ์ในการทำงาน

วิธีการที่จะให้ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงานได้รับความปลอดภัยในอาชีวอนามัย ซึ่งหมายถึง ปลอดภัยจาก อันตรายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ และปลอดภัยจากอันตรายเกิดจากสภาพแวดล้อม ปลอดภัยจาก อันตรายที่เกิดจากเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในการทำงาน สารเคมีอันตรายต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต การก่อสร้าง และบริการ นายจ้างควรมีความรับผิดชอบและยึดหลักการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้าง ดังนี้

1. การจัดการ เนื่องจากความแตกต่างและความสามารถของลูกจ้างแต่ละคน รวมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ อาจแตกต่างกัน เหมือน หรือใกล้เคียง การดูแลจัดการและควบคุม ย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ตามหลักที่ว่าใช้หนให้เหมาะสมกับงานและความรู้ความสามารถ
2. การคุ้มครอง ด้วยการปกป้องคุ้มครองป้องกันลูกจ้างที่ทำงานเสี่ยงอันตราย อันอาจเป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บ เป็นอันตรายแก่กายหรือเสียชีวิตจากการทำงานได้
3. การป้องกัน ด้วยการดูแลป้องกันมิให้ลูกจ้างทำงานในสภาพแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดเป็น อันตรายต่อร่างกายต่อสุขภาพ ได้แก่ การได้รับกลิ่น ฝุ่นละออง และเสียงขณะทำงานเกินเกณฑ์มาตรฐาน อันจะนำมาซึ่งการเจ็บป่วย และเสียชีวิตได้
4. การส่งเสริม คือ การทะนุบำรุงสุขภาพอนามัย รักษาไว้ซึ่งความแข็งแรง ความสมบูรณ์ ในร่างกายของลูกจ้างและผู้ประกอบอาชีพในสถานประกอบการทุกคน เช่น ให้มีการตรวจร่างกาย เพื่อสุขภาพเป็นประจำทุก 6 เดือน หรือหนึ่งปี มีสถานที่ออกกำลังกายหลังเลิกงาน อันจะทำให้ลูกจ้าง คือผู้ใช้แรงงานอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติและมีความสุข

2. องค์ประกอบของการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1. บุคลากร จะต้องเตรียมความพร้อมของบุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพอนามัย ทั้งร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในงานที่รับผิดชอบ เพราะบุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัยจากการทำงานมากที่สุด หากทุกคนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาแล้วย่อมจะเป็นการลดปัญหาของการเกิดอันตรายจากการทำงานลงได้

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปต้องมีเจ้าหน้าที่ปลอดภัยในการทำงาน (จป.) 1 คน เพื่อดูแลด้านความปลอดภัยของลูกจ้างในสถานประกอบการอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการรองรับและสนับสนุนงานด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

2.บรรยากาศ เช่น แสงสว่าง อากาศ เสียง กลิ่น ฯลฯ สิ่งต่างๆเหล่านี้จะช่วยให้การทำงานเป็นไปด้วยดีหากมีความพร้อมและส่วนประกอบที่พอเหมาะ คือ แสงสว่างพอเพียงกับการมองเห็น อากาศโปร่งสบายไม่แออัด และเสียงจะต้องไม่ดังเกิน เป็นต้น

3. เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของการทำงานอุตสาหกรรม เครื่องมือทุกประเภทจะต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้ มีการตรวจสอบสม่ำเสมอ จัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบและสัดส่วนเหมาะสม ซึ่งหลักการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการทำงานทั่วไป คือ จะต้องมีความพอดี ใช้ให้ถูกวิธี ใช้เหมาะกับสภาพงาน และใช้เก็บให้เป็นที่ หากปฏิบัติดังกล่าวมาแล้วความปลอดภัยจากการทำงานจะเกิดขึ้น

4. กฎระเบียบ สถานประกอบการทุกแห่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่รัฐบาลกำหนดเพื่อรักษาความปลอดภัย เช่น ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมพ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ฯลฯ ก็จะต้องประกาศระเบียบข้อบังคับขึ้นใช้ในโรงงานให้บุคคลปฏิบัติตาม

3.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยของด้านอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 อธิบายว่า “ความปลอดภัยด้านอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน” หมายถึง การกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสพอันตราย การเจ็บป่วยหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเนื่องมาจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน (กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานพ.ศ.2558)

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2558) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบการจะต้องเตรียมความพร้อมของบุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพอนามัย ทั้งร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในงานที่รับผิดชอบ เพราะบุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุ หรือความปลอดภัยจากการทำงานมากที่สุด หากทุกคนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาแล้วย่อมจะเป็นการลดปัญหาของการเกิดอันตรายจากการทำงานลงได้

จันทิราพร พังสุวรรณ (2555)ได้กล่าวว่า อาชีวอนามัยในการทำงาน เป็นการกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสพอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงานจากข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กันระหว่างสุขภาพ การเจ็บป่วย การบาดเจ็บจากการทำงาน ตลอดจนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานกับสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

วิทยา อยู่สุข (2549) ได้สรุปว่า เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของการทำงานอุตสาหกรรม เครื่องมือทุกประเภทจะต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้ มีการตรวจสอบสม่ำเสมอ จัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบและสัดส่วนเหมาะสม ซึ่งหลักการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการทำงานทั่วไป คือ จะต้องมีความพอดี ใช้ให้ถูกวิธี ใช้เหมาะกับสภาพงาน และใช้เก็บให้เป็นที่ หากปฏิบัติดังกล่าวมาแล้วความปลอดภัยจากการทำงานจะเกิดขึ้น

กรองแก้ว อยู่สุข (2543) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ จะมีผลต่อพฤติกรรมและเจตคติของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความรู้สึกเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

รอบตัวแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการแปลความหมายออกมาจากความรู้สึกนั้น ๆ ผ่านภูมิหลังของตัวเอง ซึ่งเกิดจากหลายๆ สิ่งประกอบกัน โดยสถานที่และบรรยากาศ เช่น แสงสว่าง อากาศ เสียง กลิ่น ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้การทำงานเป็นไปด้วยดีหากมีความพร้อมและส่วนประกอบที่พอเหมาะ คือ แสงสว่างพอเพียงกับการมองเห็น อากาศโปร่งสบายไม่อัด และเสียงจะต้องไม่ดังเกิน เป็นต้น

วีริศ จิรไชยภาส (2541) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นสถานะที่ปราศจากภัย หรือ พันภัย รวมถึงการปราศจากอันตรายบาดเจ็บ หรือการสูญเสียเสียหายจากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าความปลอดภัยในการทำงาน คือการไม่มีอุบัติเหตุจากการทำงานที่ผลต่อผู้ที่ปฏิบัติงานและเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงการควบคุมดูแลของผู้ประกอบอาชีพต้องมีวางแผนการป้องกันการส่งเสริมคุณภาพอนามัยพนักงานทุกคน เพื่อคงไว้ซึ่งสภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คมสันต์ ธงชัย (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของคณงานก่อสร้าง ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” จากผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการก่อสร้างควรนำนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานมาปรับใช้อย่างจริงจัง เช่น การจัดทำมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย การฝึกอบรมความปลอดภัย และจัดทำมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในการทำงานที่เหมาะสมกับประเภทงานให้กับคณงานก่อสร้างทุกคน

วิทวัส ทองคำ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18001 ในคลังปิโตรเลียม” จากการวิจัยพบว่า หน่วยงานคลังปิโตรเลียมสามารถการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18001 ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับข้อกำหนดสามารถแก้ไขข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต ตามบัญชีรายงานของหน่วยงานอย่างครอบคลุม สามารถศึกษาปัจจัยของการเกิดความเสียหายในประเด็นต่างๆ ของกระบวนการผลิตผ่านตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์และประเมิน สามารถศึกษากระบวนการและวิธีการควบคุมความเสี่ยงรวมทั้งมาตรการต่างๆ ในการลดระดับความเสี่ยงโดยผ่านตัวแบบที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำ หรือควบคุมตัวแปรใดๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม แบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

พนักงานผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน และกลุ่มตัวอย่าง พนักงานผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรการคำนวณของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 จำนวน 400 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แจกแบบสอบถามให้แก่ประชากรที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์โดยใช้ Google Form

2. ตอบข้อซักถามบางประการที่ผู้ตอบแบบสอบถามอาจต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว เพื่อนำไปจัดทำและเตรียมสำหรับการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ (SPSS Version 26.0)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (percentage) สำหรับการวิเคราะห์เพื่อการบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล

2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สำหรับวิเคราะห์การบริหารจัดการความปลอดภัยอาชีวอนามัย และ

สภาพแวดล้อมในการทำงาน :กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพส่วนบุคคล

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) มีพนักงานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 และมีระยะเวลาในการทำงาน 3-4 ปี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตามลำดับ

2. การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักร ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และด้านความปลอดภัยโดยรวม ($\bar{x} = 3.73$, $\bar{x} = 3.70$, $\bar{x} = 3.69$, $\bar{x} = 3.69$, $\bar{x} = 3.68$, $\bar{x} = 3.65$, $\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ

2.1 ด้านความปลอดภัยโดยรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ข้อ คือ คิดว่าทางบริษัทฯ ที่ปฏิบัติงานจัดอุปกรณ์ในการสื่อสารที่ใช้ในการ

ทำงานเพียงพออยู่ในระดับใดคิดว่าทางบริษัทควรจัดอบรมเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ 1 เดือนต่อครั้งในระดับใดในกรณีมีข้อร้องเรียนให้ปรับปรุงเรื่องการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบริษัทดำเนินการแก้ไขได้รวดเร็วในระดับใดคิดว่างานที่ทำอยู่ประจำทุกวัน มีความปลอดภัยอยู่ในระดับใดคิดว่าบริษัทอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในระดับใดคิดว่าทางบริษัทที่ท่านปฏิบัติงานอยู่มีความเอาใจใส่เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุในระดับใดและคิดว่าระหว่างที่ท่านปฏิบัติงานอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยในระดับใด ตามลำดับ

2.2 ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ คือ คิดว่าอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพที่ดีอยู่ในระดับใดคิดว่าบริษัท ๗ ให้อุปกรณ์ป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ที่ระบาด ณ ช่วงเวลานี้ เช่น หน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ถุงมือยาง เครื่องวัดอุณหภูมิ มีเพียงพอในระดับใดคิดว่าอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล เช่น หน้ากาก กรองฝุ่น ถุงมือ แว่นตา ที่อุดหู ฯลฯ มีเพียงพอในระดับใดกรณีเกิดอุบัติเหตุท่านคิดว่าบริษัทมีสวัสดิการให้ความดูแลพนักงานได้ดีในระดับใดและบริษัทมีการนำแนวทางปฏิบัติความปลอดภัยมาเน้นย้ำในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ในระดับใด ตามลำดับ

2.3 ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ คิดว่า สบู่ / แอลกอฮอล์ สำหรับล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังปฏิบัติงาน มีเพียงพออยู่ในระดับใดคิดว่าอุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัยในสถานที่ทำงานมีเพียงพออยู่ในระดับใดคิดว่าการจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัตถุไวไฟ ได้อย่างปลอดภัยในระดับใดคิดว่าป้ายเตือนอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในสถานที่ทำงานระบุชัดเจนและเพียงพออยู่ในระดับใดคิดว่าสัญญาณเตือนอัคคีภัยในสถานที่ทำงานมีประสิทธิภาพที่ดี อยู่ในระดับใดและคิดว่าระบบการตรวจวัดอุณหภูมิ / การติดตั้งเทอร์โมสแตทสำหรับคัดกรองทุกคนที่เข้ามาในสถานที่ทำงาน ระเบียบปฏิบัติในการสวมหน้ากากผ้า/ หน้ากากอนามัย ป้องกันไวรัสโควิด-19 เพียงพอและปลอดภัยอยู่ในระดับใด ตามลำดับ

2.4 ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ข้อ คือ คิดว่าป้ายเตือนอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในสถานที่ทำงานระบุชัดเจนและเพียงพออยู่ในระดับใดและคิดว่าสัญญาณเตือนอัคคีภัยในสถานที่ทำงานมีประสิทธิภาพที่ดี อยู่ในระดับใดตามลำดับ

2.5 ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ บริษัทจัดให้มีสัปดาห์ความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานในระดับใดบริษัทมีการจัดโครงการลดอุบัติเหตุเป็นศูนย์เพื่อกระตุ้นให้พนักงานตระหนักถึงอุบัติเหตุจากการทำงานในระดับใดบริษัทมีการติดบอร์ดประชาสัมพันธ์แจ้งนโยบายความปลอดภัยในการทำงานให้พนักงานรับทราบชัดเจนอยู่ในระดับใดทราบถึงข้อกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในการทำงานเป็นลายลักษณ์อักษรมาจากส่วนความปลอดภัยในระดับใดบริษัทจัดการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานให้กับพนักงานทุกคนในระดับใดและบริษัทจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (จป.) ประจำบริษัท ในระดับใด ตามลำดับ

2.6 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ คิดว่า ห้องประชุม มีแสงสว่างดี มีอุปกรณ์ครบครันในระดับใดคิดว่าในสถานที่ทำงานของท่านมีแสงสว่างดีเพียงพอในระดับใดคิดว่า ห้องอาหาร มีแสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์ครบ และจัดระบบ ระบายทาง ปลอดภัยในระดับใดคิดว่าห้องสุขามีความสะอาด และดูแลอย่างสม่ำเสมอในระดับใดคิดว่าในสถานที่

ทำงานของท่านมีการป้องกันฝุ่นดีเพียงพอในระดับใดและคิดว่าในสถานที่ทำงานของท่านมีการป้องกันเสียงดีในระดับใดตามลำดับ

2.7 ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ บริษัทมีการให้ความรู้เรื่องอาชีวอนามัยต่อพนักงานที่ดีในระดับโดยบริษัทมีแผนการอพยพหนีไฟประจำปีที่ดีในระดับโดยบริษัทมีกิจกรรมจัดการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับโดยบริษัทมีห้องพยาบาล หรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น อยู่ในสถานที่ทำงานที่ดีอยู่ในระดับโดยบริษัทมีสวัสดิการให้ตรวจสุขภาพร่างกายประจำปีแก่พนักงานในระดับดีและบริษัทจัดให้มีการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยงได้แก่ 1.การตรวจสมรรถภาพปอด2. ตรวจการได้ยินเสียง 3.ตรวจการมองเห็น ที่ดีในระดับดี ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน :กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า 1) พนักงานผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีอายุ26-30 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 มีตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 และมีระยะเวลาในการทำงาน3-4 ปี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

2) การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักร ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และด้านความปลอดภัยโดยรวม ตามลำดับ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักร ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และด้านความปลอดภัยโดยรวม โดยมีประเด็นอภิปรายประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้

1. ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ คือ คิดว่าอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพที่ดี คิดว่าบริษัท ฯ ให้อุปกรณ์ป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ที่ระบาด ณ ช่วงเวลานี้ เช่น หน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ถุงมือยาง เครื่องวัดอุณหภูมิ มีเพียงพอ คิดว่าอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลเช่น หน้ากาก กรองฝุ่น ถุงมือ แวนตา ที่อุดหู ฯลฯ มีเพียงพอกรณีเกิดอุบัติเหตุท่านคิดว่าบริษัทมีสวัสดิการให้ความดูแลพนักงานได้ดีและบริษัทมีการนำแนวทางปฏิบัติความปลอดภัยมาเน้นย้ำในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ซึ่งสอดคล้อง แนวคิดของการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2558) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบการจะต้องเตรียมความพร้อมของบุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพอนามัย ทั้งร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในงานที่รับผิดชอบ เพราะบุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุ หรือความปลอดภัยจากการทำงานมากที่สุด หากทุกคนมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาแล้วย่อมจะเป็นการลดปัญหาของการเกิดอันตรายจากการทำงานลงได้

2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ คิดว่า ห้องประชุม มีแสงสว่างดี มีอุปกรณ์ครบครัน คิดว่าในสถานที่ทำงานของท่านมีแสงสว่างดีเพียงพอในคิดว่า ห้องอาหาร มีแสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์ครบ และจัดระบบ ระบายทาง ปลอดภัยคิดว่าห้องสุขามีความสะอาด และดูแลอย่างสม่ำเสมอ คิดว่าในสถานที่ทำงานของท่านมีการป้องกันฝุ่นดีเพียงพอ และคิดว่าในสถานที่ทำงานของท่านมีการป้องกันเสียงดีสอดคล้องกับ งานวิจัยของ คมสันต์ รัชชัย (2551)ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของคนงานก่อสร้าง ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” จากผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการก่อสร้างควรมานโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานมาปรับใช้อย่างจริงจัง เช่น การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย การฝึกอบรมความปลอดภัย และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในการทำงานที่เหมาะสมกับประเภทงานให้กับคนงานก่อสร้างทุกคน

3. ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ บริษัทมีการให้ความรู้เรื่องอาชีวอนามัยต่อพนักงานที่ดี บริษัทมีแผนการอพยพหนีไฟประจำปีที่ดีบริษัทมีกิจกรรมจัดการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันอันตรายและโรคจากการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพระดับใดบริษัทมีห้องพยาบาล หรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น อยู่ในสถานที่ทำงานที่ดี บริษัทมีสวัสดิการให้ตรวจสุขภาพร่างกายประจำปีแก่พนักงานและบริษัทจัดให้มีการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยงได้แก่ 1.การตรวจสมรรถภาพปอด2. ตรวจการได้ยินเสียง 3.ตรวจการมองเห็นที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของจันทิวาพร ทั้งสุวรรณ (2555)ได้กล่าวว่า อาชีวอนามัยในการทำงาน เป็นการกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสบอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัยอันเนื่องจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงานจากข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หมายถึง ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กันระหว่างสุขภาพ การเจ็บป่วยการบาดเจ็บจากการทำงาน ตลอดจนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานกับสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

4. ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ คือ บริษัทจัดให้มีสัปดาห์ความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน บริษัทมีการจัดโครงการลดอุบัติเหตุเป็นศูนย์เพื่อกระตุ้นให้พนักงานตระหนักถึงอุบัติเหตุจากการทำงาน บริษัทมีการติดบอร์ดประชาสัมพันธ์แจ้งนโยบายความปลอดภัยในการทำงานให้พนักงานรับทราบชัดเจน ทราบถึงข้อกำหนดนโยบาย

ด้านความปลอดภัยในการทำงานเป็นลายลักษณ์อักษรมาจากส่วนความปลอดภัย บริษัทจัดการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานให้กับพนักงานทุกคน และบริษัทจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (จป.) ประจำบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทวัส ทองคำ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18001 ในคลังปิโตรเลียม” จากการวิจัยพบว่า หน่วยงานคลังปิโตรเลียมสามารถการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18001 ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับข้อกำหนดสามารถแก้ไขของค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต ตามบัญชีรายการของหน่วยงานอย่างครอบคลุม สามารถศึกษาปัจจัยของการเกิดความเสี่ยงในประเด็นต่างๆ ของกระบวนการผลิตผ่านตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์และประเมิน สามารถศึกษากระบวนการและวิธีการควบคุมความเสี่ยงรวมทั้งมาตรการต่างๆ ในการลดระดับความเสี่ยงโดยผ่านตัวแบบที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักรโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ คิดว่าป้ายเตือนอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในสถานที่ทำงานระบุชัดเจนและเพียงพอ และคิดว่าสัญญาณเตือนอัคคีภัยในสถานที่ทำงานมีประสิทธิภาพที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ วิทยา อยู่สุข (2549) ได้สรุปว่า เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของการทำงานอุตสาหกรรม เครื่องมือทุกประเภทจะต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้ มีการตรวจสอบสม่ำเสมอ จัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบและสัดส่วนเหมาะสม ซึ่งหลักการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการทำงานทั่วไป คือ จะต้องมีประสิทธิภาพ ใช้ให้ถูกวิธี ใช้เหมาะกับสภาพงาน และใช้เก็บให้เป็นที่ หากปฏิบัติดังกล่าวมาแล้ว ความปลอดภัยจากการทำงานจะเกิดขึ้น

6. ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ คือ คิดว่า สบู่ / แอลกอฮอล์ สำหรับล้างมือให้สะอาดก่อนและหลังปฏิบัติงาน มีเพียงพออยู่คิดว่าอุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัยในสถานที่ทำงานมีเพียงพอ คิดว่าการจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ และวัสดุไวไฟ ได้อย่างปลอดภัย คิดว่าป้ายเตือนอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในสถานที่ทำงานระบุชัดเจนและเพียงพออยู่ในระดับใดคิดว่าสัญญาณเตือนอัคคีภัยในสถานที่ทำงานมีประสิทธิภาพที่ดี และคิดว่าระบบการตรวจวัดอุณหภูมิ / การติดสติ๊กเกอร์สำหรับคัดกรองทุกคนที่เข้ามาในสถานที่ทำงาน ระเบียบปฏิบัติในการสวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย ป้องกันไวรัสโควิด-19 เพียงพอและปลอดภัย สอดคล้องกับ แนวคิดของ กรองแก้ว อยู่สุข (2543) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ จะมีผลต่อพฤติกรรมและเจตคติของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความรู้สึกเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบตัวแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการแปลความหมายออกมาจากความรู้สึกนั้น ๆ ผ่านภูมิหลังของตัวเอง ซึ่งเกิดจากหลายๆ สิ่งประกอบกัน โดยสถานที่และบรรยากาศ เช่น แสงสว่าง อากาศ เสียง กลิ่น ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้การทำงานเป็นไปด้วยดีหากมีความพร้อมและส่วนประกอบที่พอเหมาะ คือ แสงสว่างพอเพียงกับการมองเห็น อากาศโปร่งสบายไม่แออัด และเสียงจะต้องไม่ดังเกิน เป็นต้น

7. ด้านความปลอดภัยโดยรวมโดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ คือ คิดว่าทางบริษัทฯ ที่ปฏิบัติงานจัดอุปกรณ์ในการสื่อสารที่ใช้ในการทำงานเพียงพอ คิดว่าทางบริษัทควรจัดอบรมเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ 1 เดือนต่อครั้ง ในกรณีมีข้อร้องเรียนให้ปรับปรุงเรื่องการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุบริษัทดำเนินการแก้ไขได้รวดเร็ว คิดว่างานที่ทำอยู่ประจำทุกวัน มีความปลอดภัย คิดว่าบริษัทอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ คิดว่าทางบริษัทที่ท่านปฏิบัติงานอยู่มีความเอาใจใส่เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ และคิดว่าระหว่างที่ท่านปฏิบัติงานอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีริศ จิรไชยภาส (2541) ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นสถานะที่ปราศจากภัย หรือ พ้นภัย รวมถึงการปราศจากอันตรายบาดเจ็บ หรือการสูญเสีย

เสียหายจากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าความปลอดภัยในการทำงานคือการไม่มีอุบัติเหตุจากการทำงานที่ผลต่อผู้ที่ปฏิบัติงาน และเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงการควบคุมดูแลของผู้ประกอบอาชีพต้องมีวางแผนการป้องกันการส่งเสริมคุณภาพอนามัยพนักงานทุกคน เพื่อคงไว้ซึ่งสภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน : กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) สามารถสรุปข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

ด้านความปลอดภัยโดยรวม ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรจัดให้มีผู้ที่รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยโดยตรง ทำหน้าที่ในการวางแผนการทำงานต่าง ๆ ในเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน เช่น การติดป้ายประกาศให้พนักงานทราบถึงนโยบายการจัดการด้านความปลอดภัย อย่างชัดเจน การจัดแสดงสถิติการเกิดอุบัติเหตุ

ด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรจัดโครงการให้พนักงานมีความรู้ด้านความปลอดภัยให้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการจัดฝึกอบรม การจัดสัมมนา จัดให้มีการฟังบรรยาย การจัดนิทรรศการ จัดให้มีการสาธิตเกี่ยวกับความปลอดภัย ให้มากขึ้น เพื่อให้พนักงานตระหนักเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

ด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรจัดให้มีสิ่งจูงใจ จากการได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแจกของขวัญ หรือของที่ระลึก จากการร่วมทำกิจกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณจากการร่วมทำกิจกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับเงินเพิ่ม หรือรายได้เพิ่มจากการร่วมทำกิจกรรมด้านความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เช่น การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น จัดสถานที่ทำงานให้เป็นระเบียบ สร้างบรรยากาศภายในที่ทำงานให้ร่มรื่น นำทำงานผู้ปฏิบัติงานแต่งกายให้สะอาด ถูกระเบียบ ฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อกฎระเบียบมาตรฐานการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย และนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย พร้อมทั้งการย้ำในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเป็นประจำ

ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องจักร ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรมีการกำหนดหลักความปลอดภัยเมื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับเครื่องจักรเน้นย้ำในการใช้เครื่องจักรอย่างระมัดระวัง ปฏิบัติงานตามคู่มือหรือขั้นตอนที่กำหนด ก่อนการปฏิบัติงานต้องตรวจสอบสภาพเครื่องจักรว่าอยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน และหากพบเครื่องจักร เครื่องมือมีรอยร้าว หรือที่คอบป้องกันอันตรายชำรุดหรือสูญหายให้แจ้งหัวหน้าทันที เพื่อความปลอดภัยต่อโรงงานอุตสาหกรรมและผู้ปฏิบัติงานเอง

ด้านนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรมีการกระตุ้นให้พนักงานตื่นตัวในเรื่องความปลอดภัยได้ แต่การให้การอบรมกับพนักงานเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะให้พนักงานตระหนัก หรือสร้างจิตสำนึกที่จะมาใส่ใจกับเรื่องความปลอดภัยจึงควรเพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ เช่นการจัด

บอร์ด หรือนิตยสารต่าง ๆ การติดป้ายคำเตือน ป้ายโปสเตอร์ การพูดคุย ให้ความรู้กันถึงเรื่องความปลอดภัยระหว่าง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หัวหน้างาน และพนักงาน การประชุมชี้แจงทุกเช้าก่อนเริ่มทำงาน

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรจะมีการจัดการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกให้พนักงานตระหนักถึงการทำงานอย่างปลอดภัย และบริษัทควรที่จะมีการจัดการความปลอดภัยเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงาน โดยอาศัยความร่วมมือทั้งจากฝ่ายบริหารและฝ่ายพนักงาน เพื่อร่วมกันดำเนินการ และจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดการความปลอดภัยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ฝ่ายบริหารโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ควรจะมีการจัดตั้งองค์กรบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยการค้นหาสาเหตุของอันตรายในสถานที่ทำงาน หาวิธีการป้องกันและควบคุมสาเหตุของอันตราย เพื่อหาแนวทางแก้ไขลดความสูญเสีย เช่น ฝักระวัง ปฐมพยาบาล ดำเนินงานแผนฉุกเฉิน มีการวัดผล/ประเมินผลการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) ถ้าต้องการให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้นควรทำการศึกษากับ พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดอื่นๆด้วย
2. ควรมีการศึกษาโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลแบบอื่น ๆ ร่วมกับการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2558). “สถิติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549 - 2558”.

สืบค้นวันที่ 2 มกราคม 2564. จาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries16.html>.

กรองแก้ว อยู่สุข (2543) พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .สืบค้นวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2563

คมสันต์ ธงชัย ญัฐพงษ์ เครือศิริ และธนสนี่ สมบูรณ์. 2552 (18-20 สิงหาคม) การจัดการด้านอาชีวอนามัยและ

ความปลอดภัยกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบาดเจ็บเนื่องจากการทำงานของคนงานก่อสร้าง ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2552. จาก ThaiLIS

จันทิราพร ทั้งสุวรรณ (2555) การจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (SHE)

ในโรงงานผลิตน้ำมันจากยางรถยนต์เก่าไม่ใช่แล้ว ,วิทยานิพนธ์ (วท.ม.)การจัดการสิ่งแวดล้อม,สาขาวิชา : การจัดการสิ่งแวดล้อม ,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2012

วิทยา อยู่สุข. (2549). อาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม (พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานพื้นที่ 11. (2551). รายงานผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมการทำงาน.ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงานจังหวัดลำพูน.

วิหวัศ ทองคำ (2550) การประยุกต์ใช้ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18001

ในคลังปิโตรเลียม,ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วีริศ จิรไชยภาส. (2541). การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามวัดเจตคติด้านความปลอดภัยในการทำงานของ

บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.